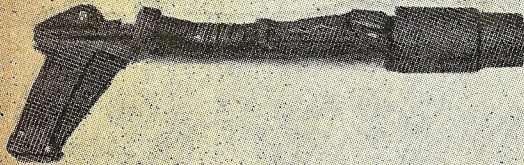

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

תוכן הענינים

חיל-האוויר הטקטי -	תפקידו ומטרותיו	הקולי מכס ויתריך	3
מחפה-עילי לארטיילריה	הקפי רי גיאנינגס	12	
הקצין ואנשיו	אלי גינצברג	17	
כיצד תכתוב חוברת-הדרכה צבאית?		23	

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

..אנד" (א.ש.ד.)

שרות התחבורה הגדול בארץ

מחבר 990 נקודות ישוב. כפרים. מעברות וערים. במשך השנה שעברה עברו מכוונותיו 60 מיליון ק"מ בהסיעתן 130 מיליון נוסעים

המכוניות החדישות שהוכנסו לשרות שיפרו במידה רבה את התחבורה בארץ. עם תברי האגודה נמנים נהגים מבוססים בעלי ותק וחיילים משוחררי מלחמת העצמאות. "אגד" מהווה מקור קיום לאלפי משפחות.

שרות הבילות מעולה עומד לשרות הציבור להעברה לכל חלקי הארץ מבית השולח לבית המקבל.

שרות מיוחד מנמל חיפה ולנמל

מחלקה לנסיעות מיוחדות וטיולים

סעו ב..אנד" (א.ש.ד.) ישיר

במהירות ובנוחיות בכל שעה הנוחה לכם

כל הדרכים מובילות ל..אנד" ו..אנד" מוביל בכל הדרכים

תמונת השער

"אקדח" חדש ללהביו

יוכנס בקרוב לשימוש ב..צבא-הצי" של ארה"ב. התמונה מציגה אותו בצד ה..אקדח" הישן (הארוך יותר). משקלו של הישן 3.624 ק"ג. ואורכו 76.2 ס"מ, ואילו החדש משקלו רק 2.038 ק"ג, ואורכו 53.34 ס"מ. הודות לקוצרו של ה..אקדח" החדש ולמשקלו הקל, ניתן להפנותו ביתר מהירות כלפי המטרה, ולכונן אליה ביתר דיוק. מעלה נוספת לו על פני קודמו: מנוף שסתום הדלק מותקן בו באופן המאפשר לאצבעות החזקות יותר של כף-הידי ללחוץ עליו במלוא כוחן.

מחברים ומקורות

הערות והארות לקורא

חיל-האוויר הטקטי — תפקידו ומטרותיו, מאת הקולונל מכס ויתריך.
כל לוחם ומפקד שעל-פניה הקרקע (רגלי, שריונאי, תותחן וכו') רוצה לדעת כיצד יסייע לו חיל-האוויר בשעת מבחן-מלחמה, ומאידך-גיסא — צורך חיוני לו לדעת כיצד ינסה לפגוע בו חיל-האוויר של האויב. תשובה על כך נותן מאמר זה. המאמר לקוח מתוך „כתבי-העת הצבאי הכללי השביצרי“.
("Allgemeine Schweizerische Militär Zeitschrift")

מחפה-עירי לארטיילריה, מאת הקפיטן ר. גאנינגס.
„זיעה חוסכת דם!“ — לגבי התותחנים, קיומה, הלכה-למעשה, של אימרת-חיילים ותיקה זאת, משמעו לא רק כרית שוחות אישיות לעצמם, אלא אף „שוחות אישיות“ לתחמושת ולכלי-התותח שלהם — וכגודל הקליבר שלו, כן תרבה זיעתם שלהם. הקפיטן גאנינגס מציע במאמרו זה כי הם ישפכו עוד זיעה, למען יעל את החסכון בדמם ולמען יוכלו למלא את משימתם בתכליתיות גם כאשר אש נגד-סללתית יריבה מנסה לצמצם את תכליתיותם.
המחבר מוסמך בהחלט להציע זאת, שכן אין הוא דורש מזולתו מה שלא דרש מעצמו — ממפקד-סוללה בקוריאה, התקין עשרים מחפות-עיליים לכלי-התותח. מובן כי הטכניקה של התקנת מחפה-עילי כזה יכולה להשתנות לפי תנאי המקום — ובארץ מעושת יערות עשויים לשמש במקום קורות-עץ אדני-בטון, כגון אלה המיוצרים בארצנו לצרכי מסייה-ב.
מאמרו לקוח מתוך כתבי-העת של הצבא האמריקני „ירחון כוחות-הקרב“ ("Combat Forces Journal").

הקציין ואנשיו, מאת אלי גינצברג.
בעיות רבות ועדינות מתייצבות לפני הקציין, וביחוד הקציין הצוער, בתחום יחסיו ההדדיים עם פקדו. במאמר זה נדונות אחדות מהן, ומסומנות הצעות לפתרונן. ענין מיוחד לנו בבעית הטיפול בבני חבלי-ארץ שניכם ומנהיגיהם שונים מאוד מאלה שבחבלים האחרים, בה עוסק ה„חלון“ שבמאמר.
המחבר, אשר שמו מעיד על מוצאו, הנו דמות ידועה בשדה הפסיכולוגיה הצבאית בארה"ב, פרופסור לכלכלה, ומומחה בבעיות משאבי כוח-אדם.
— מאמרו לקוח מתוך כתבי-העת הצבאי האמריקני „ירחון כוחות הקרב“ ("Combat Forces Journal").

כיצד תכתוב חוברת-הדרכה צבאית?

כפרפראות מגישה הפעם המערכת לקוראיה מאמר היתולי ביותר על נושא רציני ביותר, אין ספק, כי אותם „סודות-מקצוע“ הניתנים בו לכותב חוברת-הדרכה, יסייעו גם לקורא בהן — להתגבר על תמימות אחרות, אשר הפליאוהו בודאי לא אחת.
המאמר המאלף שאוב מתוך „ירחון המגן האירי“, אשר מצא אותו בכתבי-העת של ביה"ס הבריטי הצבאי למטה „מטעמי גשופים“ ("Owl Pie").

מז השמיים יסייעוך,
ומז השמיים יסבנוך —
משוסי האויריה-הטקטית

חיל-האוויר הטקטי - תפקידו ומטרותיו

הקולונל מכס ויתריך

א. מבוא

המחבר הציב לעצמו כמטרה לתאר לפני הקורא, החסר בקיאות במקצוע, את חיל-האוויר הטקטי של מתקיף אפשרי, באופן אשר יאפשר לו לקבל כל אותם מושגי היסוד, הדרושים כדי להעריך נכונה את מהותו ואפשרויותיו של סוג חיל זה שהנו צעיר לימים עדיין. המדובר הוא ביריב אוירי אשר מבחינה אופרטיבית נלווה הוא לכוחות הקרקע של המתקיף ועוזר להם לשקט שיתוק מכריע את הופש פעולתו של המותקף. זו שבאוויר וזו שעל הקרקע.

המחבר שקד על כך שלא להגרר אל ניתוח אפשרויות העתיד; הוא משלים מראש עם כך, שאיש זה או אחר מבין ה"מומחים עמוסי הדמיון" יטען כלפיו, שהוא לא תיאר את הדברים תיאור נמרץ למדי — בשים-לב להתקדמות הטכנית המהירה. לא ידובר כאן, אפוא, על אפשרויות העלולות להתרחש, כי אם יטופל בדברים המהווים את המציאות כיום-הזה.

א. למה מתכוננים — בדרך כלל — במושג „חיל-אוויר טקטי“?

חיל-האוויר הטקטי מקיף את כוחות האוויר המסופחים לצבא יבשה מסוים, או שהוצבו תחת פיקודו. פעילותו לא נועדה אלא לשמש את צרכיו של אותו צבא. לפי המצב, אפשר להעמיד גם חלקים של חיל-האוויר האסטרטגי לרשות הסיוע והתגבורת של חיל-האוויר הטקטי. אכן, בעקיפין נהנה חיל-האוויר הטקטי, במידה פחותה או במידה יתרה, גם מפעילותו של חיל-האוויר האסטרטגי, הפועל עצמאית, כמובן. שעה שמדובר ב"פעילות באורח עצמאי", אין להבין זאת כפעילות בלתי-מתואמת. אותם מבצעים הנקבעים בדרג הגבוה ביותר נובעים, בסופו של דבר, מתכנית המלחמה הכוללת; וזוהי אותה תכנית אשר במסגרתה פועלים גם צבאות יבשה, בליות חילות-האוויר הטקטיים המצורפים אליהם.

כבר בשעת הגדרת מושגים זו צפה ועולה שאלת גדלו, ואופן חימושו, של חיל-אוויר כזה. אנו יודעים את גדלם והרכבם של כוחות-האוויר, אשר הופיעו

במהלך מלחמת-העולם השנייה בזירות המלחמה השונות. משנפריד בין נתונים אלה לבין גדליהם, שהיו ניתנים לשינוי, כי אז נמצא:

(א) שלארמיה בת 12—10 דיביזיות צריך שיהיה חיל-אוויר טקטי של כ-1000 מטוסים;

(ב) שחיל-אוויר טקטי זה צריך בעיקרו להיות מורכב מיחידות מטוסי-קרב, מפציצי-קרב, מפציצים קלים, מטוסי-סיוור ומטוסי-תובלה.

הדוגמה הבאה תוכיח שטרם פג תקפו של הנסיון שנרכש במלחמת-העולם השנייה. ל-12 הדיביזיות הגרמניות, אשר סומנו במסגרת חווה „שותפות ההגנה האירופית“, עומדים להנתן כוחות-אוויר טקטיים דלקמן:

מס' הרג"מ מנטים של חיל-אוויר	סוג המטוסים	מס' המ"מ טופים לרגימנט	סה"כ של מטוסים
10	מפציצי-קרב	75	750
4	מטוסי-קרב יומיים	75	300
2	מטוסי-קרב „לכל“		
	מוזג-אוויר	36	72
2	מטוסי-סיוור	54	108
2	מטוסי-תובלה	48	96
20		בסה"כ:	1326

ניתן לתאר את התכונות האופייניות של סוגים אלה כלהלן:

מטוסי-הקרב היומיי. מכון להשגת מהירות וכושר נסיקה מכסימליים, והוא משמש אך ורק ללחימה במטוסי האויב.

מטוסי-הקרב „לכל-מזג-אוויר“ מסוגל לטוס בליה, זכך ביום, בתוך העננים, טיסה עיוורת, להבחין במטוסים אויבים וללחום בהם. שימוש רב-צדדי בטכניקת המכ"ם, ואבטומטיזציה של היגוייה-מטוס ושל תפעול הנשק — אלה הם תנאי יסוד לגבי מטוסי-הקרב „לכל-מזג-אוויר“. בתור נשק משמשת, בזמן האחרון, בעיקר הרקטיה המצוידת בראש מנחה, מבקש-מטרה. מרגע שהיא נורית בכיוון אל האויב מכונת עצמה הרקטיה מאליה אל תוך המטרה, תודות להגבת מנגנונה המנחה, הרגיש, על קרינת החום הבוקעת ממטוס האויב.

צירוף זה של שיכלולי-פלא טכניים שונים — אף מחירו הוא בהתאם לכך; ולשם ייצור-בהמון מצריך הוא תעשית מכשישי-דיוק מטופחת ביותר ורבת יכולת, אשר כמותה יכולה להיות רק למעצמות-רבתי.

מפציץ-הקרב הריהו ביסודו מטוסי-קרב, העשוי בו-בזמן גם לשימוש בלחימת-מטרות-קרקע¹.

בגלל שילוב תפקידים זה פחותים מהירותו וכושר נסיקתו משל מטוסי-הקרב המובהק. הוא מסוגל — לאחר שהשתחרר מהמטען המיועד ללחימה במטרות הקרקע (פצצות, או אף רקיטות) — להכנס לקרב-אוויר נגד מטוסי-קרב מובהק, לשם הגנה עצמית. הוא יכול ללחום בהצלחה נגד מטוסי אויב מן הסוגים של מפציצי-קרב, מטוסי-סער, מפציצים קלים ומטוסי-תובלה. שעה שהוא מתערב בקרב הקרקע, פועל הוא באש התותחים-האבטומטיים שבו, ברקיטות ובפצצות. מטוסי-הסיוור מצטיין כיום במיוחד בשימוש במכשירי צילום אבטומטיים. מטוסי-התובלה — תפקידו ידוע לכל. החידוש מתבטא בכושר המשא, שהוגבר במידה ניכרת.

III. אילו תפקידים חולמים את טיבו של חיל-האוויר?

המטוס, בתור נושא נשק, מסוגל, בתוך טווח פעולתו, למלא את תפקידי הגילוי, התצפית והלחימה כלפי כל מטרה אשר הנה דוממת, או נעה במהירות הפחותה משלו, באוויר, על פני המים או על פני הקרקע. חופש התנועה התלת-ממדי, כשהוא משולב במהירות תנועה העולה על זו של כל יתר אמצעי הקרב, מאפשר לו לחיל-האוויר, שעה שהלזו מתערב בקרב הקרקע, להכתיב בכל מקרה את מהלך הפעולה ולאפות בכל היתרונות הנובעים מכך לגביו. מכאן מצטיירות אפשרויות ההפעלה הבאות:

הסיוור

המטוס מסוגל לגלות מטרות מכל הסוגים ולצפות אליהן; לכן מתאים הוא התאמה מיוחדת לתפקידי סיוור. אינו קיים שום אמצעי סיוור אשר יוכל, ולו במתקרב, לדמות לו בכושרו למלא תפקידים אלה. סיוור אויר מקיף הנו מבחינת שטח, בעל אפשרויות תצפית נרחבות ומהימן לחלוטין². מאחר שכיום מתקבל העקרון, שתפקידים אלה יש להטיל תמיד על סוגי המטוסים המהירים-ביותר שבנמצא — הופכת בעית-הלחימה בהם לקשה ביותר לגבי מטוסי-הקרב האויבים. ואף סיכויי הנשק הנגד-מטוסי נעשים, מתוך אותן הסיבות, קלושים עוד יותר. תוצאות התצפית נרשמות ע"י מכשירי-צילום אבטומטיים, בעלי כושר קליטה אופטיית מעולה, והן עולות בהרבה על הישגי התצפית של עין-האדם. כך, למשל, מסוגלת המצלמה הפועלת בעזרת קרנים אינפרא-אדומות לגלות מטרות מוסוות הסואה מלאכותית, אשר עין האדם לא היתה מבחינה בהן לעולם.

(1) דהיינו, גם לשימוש בתפקיד המכונה, בכמה צבאות, „אורית סער“.

(2) אכן, לגבי מהימנותן השלימה של תוצאות סיוור-אוויר — מחולקות כידוע הדעות. — המער.

רק המטוס עצמו מסוגל לנהל קרב-אוויר תוקפני. ורק באמצעותו של קרב-אוויר תוקפני ניתן לגלות את האויב באוויר ולא לצו להכנס בקרב. האם אין, בכל זאת, הנשק הנ"מ יריבו החמור ביותר של הטייס? לאו. הוא אמנם מהווה את יריבו היחיד שעל פני הקרקע, יריב הרתוק למקום מסוים. המסוגל להכנס בקרב נגד הטייס, אולם רק שעה שהלז חודר אל טוח פעולתם של כלי-היריה הנ"מ. הנשק הנ"מ מהווה, מסיבה זו, נשק הגנתי טהור, אשר לא יוכל למנוע את התקפת המטוסים — אך יש ביכולתו להפעיל כוח הדיפה ניכר כלפיהם, הכל לפי גודלם של האמצעים שרוכזו.

התערבות המטוסים בקרב הקרקע

בהתערבות זו טמונים, בסופו של חשבון, משמעותה — ועצמתה-העדיפה — של הפעלת כוחות האוויר. את זאת נקבל לעת-עתה כהנחה — אשר עוד יהיה צורך לבססה בהמשך הדברים.

לגבי אותו טייס, שאינו מותקף ע"י מטוסי-קרב אויבים, לא בשעת ההמראה ולא תוך כדי טיסה אל מטרתו — ואף לא באזור-גופו בו הוטל עליו לפעול — הרי כל העצמים שהנם בגדר מטרות צבאיות, ואינם מוגנים בנשק נ"מ, כמוהם כמופקרים להשמדה ללא-מגן. במקרה כזה אין עוד המדובר בקרב, על כל הסיכונים הכרוכים בו, אלא בביצוע משימת השמדה גרידא, אשר הצלחתה תלויה רק בשימוש הנכון באמצעי ההריסה, ובקליעה מדויקת. הנשק הנ"מ יכול למנוע את ההריסה רק חלקית; כי במרחב המבצעי מצויות מטרות חשובות לרוב, אשר אינן מוגנות ע"י נשק נ"מ. אם היו רוצים להשיג הבטחת נשק נ"מ מקיפה — אשר בעיקרו של דבר היא רק מכבידה על התקפות מטוסים, אך אינה מונעת אותן — הרי צריכים היו לחפות באש נ"מ רצופה על כל דרכי התחבורה, המחסונים, כלי-הרכב, ולאמיתו-של-דבר אפילו על כל כלי-נשק חשוב כשהוא לעצמו. יתכן ויטענו בקשר לכך, שאם התכלית הסופית של הפעלת כוחות-אוויר מונחת בהתערבותם בקרב-הקרקע, מאחר שכאן מושגות התוצאות המכסימליות, הרי עשויה מדינה, החלשה מבחינה כספית, להסתפק בכך שתקיים חיל-אוויר מצומצם, על מנת לשמרו לצורת-הפעלה זו בלבד. ועוד טוענים, כי את ההגנה על צבאה-שלה יכולה מדינה כזאת להשיג, בחלקה, באמצעות הנשק הנ"מ — ומעל לכל, ע"י פיתוח מכסימלי של אמנות ההסוואה בקרב הגייסות.

על השאלה, האם ניתן לקיים חיל-אוויר קטן לתפקידי התערבות בקרב-קרקע בלבד — שעה שיש לו ענין עם אויב איירי חזק — יהיה עוד צורך להשיב להלן. אולם על השאלה בענין ההסוואה יש לענות מיד. פרט לקרב נגד «מטרות-שטח», ודאי שנכון יהיה לקבוע, כי אין הטייס יכול להתקיף התקפה בת-תוצאות אלא כשהוא מבחין ברורות במטרותיו; דהיינו, כשאין הן מוסוות, ומשבא הכרח

להלחם, אין כל אפשרות להסוות לא את אש כלי-הנשק ולא את התנועה, ההולכת והופכת לכוח שאי-אפשר לנהל קרב בלעדיו. פעולת-קרב מן הגדולות יותר משמשת בהכרח מניע לתנועות שונות, שניתן להרגיש בהן הרחק באזורי העורף. ואילו אם מתרים על התנועה על מנת להמנע — ע"י הסוואה — מהתקפות האוויר של האויב, כי אז יונחו צרכיהם של הגייסות שבחזית ואפשר יהיה להפסיד את המערכה, בגלל אי-הניידות שנגרמה ע"י ההסוואה, אפילו נגד אויב הנופל בהרבה במספרו, אך איננו ככול בעיכובים דומים. בדרך הטבע גורם היותו על תנועה למצב של שיתוק אצל הגייסות.

iv. אורח ההפעלה

אורה זה מוצג להלן בקצרה, בהתאם ליסודות שנקבעו בתקנונים שבארצות שונות. התפיסות של מעצמות המזרח והמערב על חיל-האוויר הטקטי כמעט זהות למעשה. לפי סדר העדיפות, דורש כרגיל צבא מחיל-האוויר-הטקטי המצורף אליו את מילוי התפקידים הבאים:

1. השגת עליונות-אוויר מקומית — מעל למרחב התפרסותו ומבצעיו — וזאת במידה כה גבוהה, עד אשר חופש תנועתו ועצמתו אינם ניתנים להפרעה או להחלשה ממשיות ע"י פעילותו האווירית של האויב.

בטרם יושג מצב זה של עליונות-אוויר מקומית, אל לו לצבא הקרקע לפתוח בשום פעולה תוקפנית ניכרת, ועל כן אין גם להפריש יחידות חיל-האוויר להשגת משימות אחרות. את המשימה הזאת יש לבצע באופן כזה שמתחילה יהרסו בסיסי חיל-האוויר-הטקטי של היריב — ע"י הפצצות כבדות של מסלולי ההמראה וע"י לחימת מפציצי-קרב נגד מתקני שדות-התעופה — עד אשר לא יהיה עוד ביכולתן של יחידות חיל-האוויר המוצבות שם לבצע המראות. לאחר זאת מקיימות יחידות מפציצי-קרב פיקוח מתמיד על שדות-התעופה ההרוסים, על מנת למנוע את עבודות הבדק והשיקום.

הצמדה זו של חיל-האוויר היריב אל חיל-הקרקע, אך לעתים רחוקות ניתן יהיה להשיגה בצורתה הכוללת הרצויה הזאת, כשהמדובר הוא ביריב תקיף-בדעתו ולא יותר מדי נחות מבחינת יחסי הכוחות. על כן יש להחזיק מלכתחילה במצב של כוננות גם כוחות חזקים של מטוסי-קרב, לצורך הבטחת צבא-הקרקע שלך-אתה.

2. התערבות בלתי ישירה בקרב-הקרקע באמצעות הפצצות ניתקים עורקי התחבורה של האויב באזור העורף ובאגפיו, מתוך כונה לבודד את שדה הקרב. בעת ובעונה אחת יוצאות יחידות מפציצי-קרב להתקפה נגד כל מטרה המופיעה באזור שנחסם בדרך זו.

3. סיוע ישיר ע"י המטוסים לגייסות הקרקע. על יחידות המטוסים הנקבעים לתפקיד זה מוטלת המשימה לפעול ישירות לעזרת גייסות הקרקע הלוחמים. בהתאם לכך מקבלות יחידות אלה את ציון המטרות ישר מייחידות חיל-הקרקע; וע"י ריכוזי האש הנמרצים שלהן (מבחינת הזמן ומבחינת המקום) מביאות הן לידי "ציפוף" אש-הארטילריה ואש הרגלים; וזאת, בראש וראשונה, במקומות בהם סוגי האש הנ"ל אינם מספיקים עוד, ברגע הנתון, להשגת התכלית הנרצית — או שחסרים שם אנשים, והכרחי להגיש עזרה ממשית מהירה. לתכלית זו נערכת המראת יחידות המטוסים, מבחינת תנועתם בשטח, באופן שיבטיח את כניסתן לקרב דקות ספורות לאחר קבלת הדרישה מגייסות הקרקע.

ההוראה להפעלת כוחות-האוויר ניתנת במקרה זה מן הקרקע ע"י קצינים-מנחים, שאומנו במיוחד להנחות כוחות-אוויר, לפי הודעותיהם של מפקדי הגייסות, בדרך כלל דורשים תקנוני הקרב, בתור תנאי-מוקדם לאורה הפעלה זה של כוחות-האוויר, כי למטוסי הקרב של אותו צד תהיה שליטה מוחלטת באויר.

v. הפיקוד על חיל-האוויר

יש להמחיש לעצמנו את העובדה שבשטח הסיור עולים המטוסים על כל האמצעים האחרים, צמודי-הקרקע, מבחינת המהירות, היקף אזור ההפעלה, אפשרויות הראות והתצפית, והמהימנות. נזכיר נא לעצמנו גם זאת, שבהתערבם בקרב-הקרקע יכולים הם להעתיק במהירות את מקום ההתקפה על פני מרחקים גדולים תוך כדי ריכוז כוח-אש מכסימלי.

אין כל היתרונות הללו ניתנים למיזוי אלא כשהפקודה להפעלת המטוסים ניתנת במועד הנכון, החלטות מהירות, ומסירת פקודות מהירה ומדויקה, הנן בגדר הכרח מוחלט כדי שתשרור הרמוניה בין הפיקוד על סוג נשק זה לבין תכונותיו האופייניות של הלו. בדרישות אלו חייב להתחשב לא רק מפקד יחידת חיל-האוויר, אלא, ובמיוחד, מפקד-גייסות-הקרקע הדורש את הפעלת כוח-האוויר. ביצוע של התכניות, ללא היכוך, ניתן להשיג רק ע"י שיתוף פעולה הדוק ביותר בין שני המפקדים ובין מפקדותיהם. ראשית כל חייב מפקד גייסות הקרקע לדעת בדיוק מה אפשר לו לדרוש מכוחות-האוויר והיכן יוכל להפעילם במסגרת מבצעיו הפעלה תכליתית ביותר. בלחץ הקרב, אין הזמן בידו להקשיב להרצאות תיאור-תיות מפי מומחים על השימוש התכליתי ביותר בחיל-האוויר. את זה יודעים היום בכל הארצות שהשתתפו באופן פעיל במלחמת-העולם האחרונה; בקורסים מיוחדים מאמנים על כן את מפקדי-גייסות-הקרקע בשימוש בכוחות-אוויר. כדבר שבעקרון לא נותר לו למפקד כוח-האוויר, בתחום פיקודו, אלא להחליט כיצד ברצונו להפעיל את טייסיו, כדי להשיג את התוצאות הנדרשות ע"י מפקד-גייסות-

הקרקע. לאחרונה יש עוד לדאוג לכך, שבמפקדת הארמיה יפעלו שירותי המודיעין של כוחות-הקרקע ושל כוחות-האוויר מתוך תיאום מלא.

vi. סוגי אמצעי-הקרב של חיל-האוויר הטקטי

פצצת-נפץ. גודלה הרגיל — בין 220 ל-1000 קילוגרם. השם "פצצת-נפץ" מציין את שימושה. בפצצה זו משתמשים לפיצוץ גשרים וביצורים, להחרבת בניינים ומחסנים בכוח הנפץ וההדף; לניתוק דרכי התחבורה ע"י "מכתשי"-הפצצות ולהפיכת שדות-תעופה למעין "גוף פני הירח", שכולו לועים וגלים.

פצצת-ריסוס. באורח תקין, משתמשים כיום בפצצה של כ-220 קילוגרם, כשהיא מצוידת במרעום אשהיה. היא פועלת ע"י הדף וריסוס ומתאימה ל"הפצצת שטחים" כלפי גייסות שבשדה-הקרב או ב"עמדות-עתודה". פועלת ההשמדה מכוונת לכוו-האדם; רכב וכלים שבניינם אינו מוצק ביותר נבקעים ע"י הריסוסים או נהרסים ע"י כוח ההדף. את הפצצה המצוידת במרעום זה אפשר להשוות לפגז ארטילריה בעל מרעום-אשהיה גדול-מהמקובל.

פצצת-תבערה (נאפאלם). בפעולתה אפשר להשוותה עם להביור ענק. פצצת נאפאלם במשקל של 200 קילוגרם מכסה — בתנאי התפשטות מתאימים — שטח של כ-2000 מ"ר. זאת אומרת, נוצר מוקד להבות לוחט בשטח שממדיו כ-40 מטר רוחב ו-50 מטר אורך.

היות ובשעת ההדלקה לא נוצר שום גל של הדף אויר, העלול לסכן את המטוס, מתאימה פצצה זאת במיוחד להטלה תוך כדי טיסה-נמוכה. יחד עם זאת יש בכך גם יתרון טקטי: שהנשק הנ"מ אינו מסוגל למעשה לכסות באש את המטוס החולף על פניו בגובה כה נמוך ובמהירות כזאת. הטייס משיג, ע"י התקרבות מכסימלית למטרה, דיוק בלתי רגיל בהטלה, תוך כדי שימוש בסדרי קליעה פשוטים ביותר.

הרקטיטה. הרקטיטה מהווה נשק עתיק למדי, שהופיע בגלגול חדיש — כשהוא נישא ע"י אמצעי-הקרב המהיר והזריז ביותר — המטוס. את פעולתה אפשר לתאר על הצד הטוב ביותר, באם נדמה אותה לפגז ארטילרי אשר יפגע במטרה תוך כדי מהירות תעופה של 1000 מ/ש. שום שריון של רכב-קרב מן המצויים בשימוש כיום אינו עשוי לעמוד בפני המטען של קליעים אלה. בתחום זה הקדימה טכניקת-הנשק את טכניקת-השריון. האם יבוטל אי-פעם יתרונה זה?

המקלעים והתותחים-האבטומטיים. הקטרים המקובלים ביותר כיום הם בין 20 ל-30 מ"מ. התותחים האבטומטיים של המטוסים החדישים הנם בעלי קצב-ירי של 800—1000 קליעים לדקה. יתכן מאוד שבעתיד הקרוב יצליחו להגדילו עוד יותר.

הטייס מאבחן את המטרות שלו לפי הסכימה הבאה:

ממדים	עמידה בפני פגיעה	המצב מבחינת תנועה
מטרת-נקודה	בלתי-משורינת משורינת	ניידת — במצב תנועה ניידת — במצב רגיעה
מטרת-שטח	בלתי-משורינת משורינת	בלתי-ניידת ניידת — במצב תנועה (*) ניידת — במצב רגיעה (*)

(*) בקשר לענין בו אנו עסקינן — בא ציון זה בחשבון רק לגבי מטרות בהן ניתן להלחם באש של מקלעי המטוס או של תותחיו-האבטומטיים.

במה מתבטא ההבדל בין מטרת-נקודה למטרת-שטח? מטעמי תכליתיות נוקטים, לגבי הגדרה מסוג זה, בתור אמת-המידה את תחומינו של „פיזור המכסימלי, עד למאה אחוז“³, של סוג הנשק המופעל. אם ממדיה של המטרה, לאורכה ולצדדים, עולים על המרחב של „פיזור במאה אחוז“ אשר לנשק, יהיה המדובר ב„מטרת-שטח“. כדי לפעול פעולה בת-משג נגד מטרה כזאת יש לשים את הדגש יותר בהשגת פעולה „המונית“ מאשר באורח קליעה מדויק. פירושו של דבר, שמתוך מספר ניכר של מטוסים, המתקרבים במערך מכונס כרגיל, מקיים רק מטוס אחד את נוהל הקליעה המדויק, בעוד שיתר כונוי הפצצות שבמפציצי יחידת-האוויר האמורה מרוקנים את תאי הפצצות שלהם לפי פקודת המטוס הקולע. לעומת זאת, כאשר ממדי המטרה קטנים מ-50 אחוז של שטח הפיזור של הנשק המופעל — כי אז המדובר הוא ב„מטרת-נקודה“. מאמץ הלחימה המכוון נגד אותה מטרה מתבסס במקרה זה יותר על נוהל הקליעה המדויק של כל מטוס ומטוס.

המטוס המפציץ מתאים, עקב כושר-המשא הגדול שלו, בעיקר לפעולה נגד מטרות-שטח; ואילו „מפציץ-הקרב“ מתאים יותר להשמדת מטרות-נקודה. כך, למשל, ריכוז גייסות בראש גשר, המכסה שטח של 30 x 30 מטר, מהווה לגבי התקפת הפצצה „מטרת-נקודה“; ואילו לגבי התקפה באש מקלעים ותותחיים-אבטומטיים — הריהו „מטרת-שטח“.

3) דהיינו — הקוטר המכסימלי של החלקה שעל פניה עלולים להתפור קליעיו של כלי הנשק, אשר כוון של נקודה מסוימת — המטרה.

ההגדרות בנוגע לעמידה בפני פגיעה משמשות מפתח לכך, באילו סוגי פצצות או תחמושת יש להתקיף את המטרה המסוימת; כך, למשל: —

● פצצות-נפץ עם מרעום-אש-יה — נגד מבני בטון (גשרים וכיו"ב), או ביצורים.

● רקיטות (או פגזים חודרי-שריון) — נגד טנקים⁴.

● פצצות-ריסוס (או פגזי ריסוס), ואש-חי-

מוש-המטוסים (מקלעים ותותחים-אבטומטיים)

— נגד כלי-רכב מכל הסוגים, כלי-מלחמה שמבנם אינו איתן ביותר, ונגד מטרות-חיות.

● פצצות-התבערה — בעיקר נגד בני-אדם; וזאת, למעשה, גם

במקרים של שימוש בהן לפעולה נגד טנקים.

(המשן יבוא)

4) ויש — נגד מטרות-כצורות לא גדולות; מצדדים, בחים וכיו"ב — המטרה.

מחפה-עילי לארטילריה

הקפיטן ר. ג'אנינגס

בשעות בין-הערביים של 6 באוקטובר 1952, פגעו כמאתים פגזי ארטילריה בני 76 מ"מ ו-122 מ"מ בתוך עמדותיהן של סוללה א' וסוללה ב' לגדוד ארטילריה-השדה ה-48 של הדיביזיה ה-7, ליד קומהוה, בקוריאה. בהפעילם את ההוביצרים שלהם על אף ההפגזה היורדת עליהם, השיבו התותחנים האמריקניים אש לסוללות היריב.

מרבית פגזי היריב חלפו מעל לתותחים. אפס, פגז אחד התפוצץ ממש לפני

על ידי הזזת כלי-התותח קדימה ניתן להשיג גבהה מכסימלית

הוביצר מס' 2, בפלוגה ב', חיבל ברכוב ופצע את מפקד הכיתה ושני תותחנים. אש הסינים היתה חלק מן הכנותיו של הצבא הסיני לתקוף את "הר הסוס הלבן", אשר במערב הגורה, והיא עלתה בקנה אחד עם הנוהג הסיני להנחית במשכה של התקפה, אש על כל העמדות הידועות של הארטילריה והמרגמות היריבות. הגם שהאש הנגד-סוללתית האמריקנית שיתקה עד-מהרה את תותחי היריב, הצליח היריב להוציא מכלל פעולה הוביצר אחד, ולנטרל חלקית את יכולתן של שתי סוללות אמריקניות להנחית אש.

במרוצת החודשים הרבים של ההחזקה בקוים יציבים, ירדה למעשה ארטילריית היריב אל מתחת לפני-הקרקע. בהיותם מוצבים במנהרות ובמערות שבהרים הקוריאניים, התרבה והלך הקושי לאכן ולהשמיד את כלי-התותח הסיניים. הארטילריה של כוחות האו"ם מצאה עצמה עומדת בפני כוח ארטילרי יריב העולה עליה במספרו, והמחופר בשום-שכל — כוח אשר הוכיח עצמו כיריב ראוי לשמו במערכת "גבעת המשולש" ובמערכות שבאו לאחריה.

כמענה לאש הנגד-סוללתית של היריב, נקטה הארטילריה של הדיביזיה ה-7 רעיון של גדודים דרום-קוריאניים, מקבוצת ארטילריה-השדה ה-5, ופיתחה מחפה-עילי בשביל כל כלי-תותח. הגם שאין הם מעשיים אלא במעט במלחמת

שער-בונקר הסביע-צירו מחפה על הצות בפני התפוצציות שמאחורי הבונקר. שער זה ניתן להפתח תוך שניות ספורות, במקרה של צורך להעתיק את כלי-התותח

תנועה, הרי במשך מלחמה ניהת מביאים בונקרי הארטילריה הללו בעלי המחפה-
העילי, תועלת של ממש.

הדיביזיה ה-7 הוצאה מן הקו קודם שנתאפשר לה להתחיל-ממש בהתקנת
מחפות-עיליים אלה. רק בינואר 1953, כאשר חזרה לקו, החלה מתקינה אותם
הלכה למעשה.

* * *

בעבדם בתנאי מזג-אוויר מקפיא, ובאדמה קפואה, כרו ופוצצו התותחנים
בורות לעמודים, ולאחר זאת הוזקינו מקורות וכרת-העץ כבדים את המסגרת
של המבנה. הקירות דופנו בלוחות-עץ, והגג כוסה בקורות, בשקי-חול ובאדמה.
משהושלמו הקירות, נערם עליהם עפר באמצעות דחפורים, עד לגובה הגג —
וזאת כדי לחסוך בשקי חול, ולספק מחפה והסוואה טובים יותר.

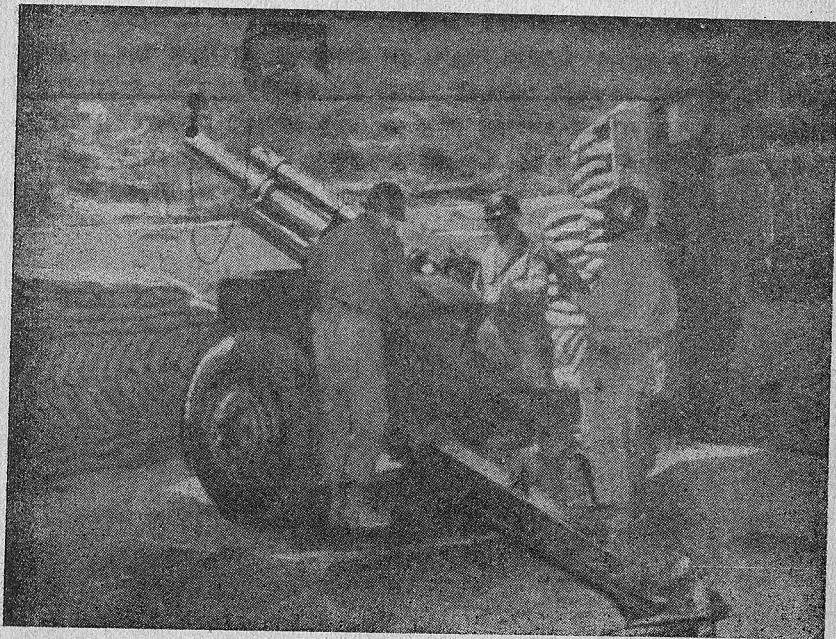
אף כי המחפות-העיליים, שנבנו על ידי הטוללות, שונים היו במקצת זה מזה
בתבניתם, ניתן לתאר בונקר טיפוסי של הוביצר בן 105 מ"מ כך: יש לו מסגרת

מרכיית בת כחמשה מטרים מרובעים, התומכת בגג שמעל להוביצר; תוספת-
אגף משני צדי המסגרת מאפשרת מקום להעתקת רגלי הרכוב ולאחסנת התחמושת
וציוד הכיתה. בחזיתו של הבונקר יש חתך-כלפי-אחור בשיעור של מטר, כדי
לאפשר ירי בוויית גבוהות. הגם שקיוו המתכננים להשיג בשביל ההוביצר צידוד
של 3200 אלפיות, מאפשר הבונקר הבינוני רק צידוד של כ-2800 אלפיות. בדרך-
כלל מספיק צידוד כזה לכיסוי חזיתה של דיביזיה.

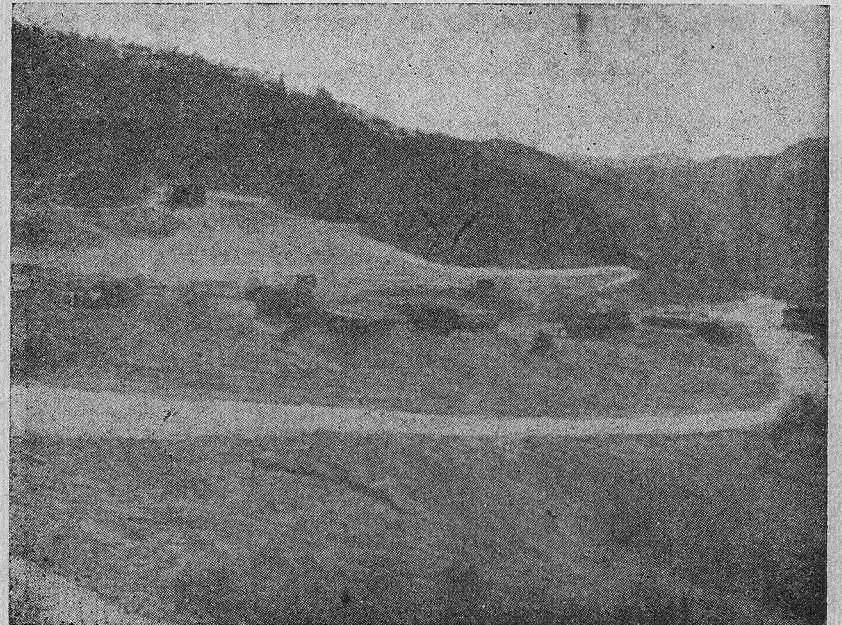
* * *

למחפה-עילי מעלות משלו וחסרונות משלו. ותיקי מלחמת-העולם השניה,
ודאי שינערו חצנם ממנו, אולם במלחמה ניהת כגון זאת שהתנהלה בקוריאה,
משתלמות לעתים קרובות סטיות מאורחי-המעש הרגילים.

אחד החסרונות הבולטים ביותר הוא הצידוד המוגבל — הן לאש עקיפה והן
לאש ישירה. במלחמות "זרימות" רגילות, יאסור הסריון זה את השימוש במחפה-
עילי, אך בחזית הניידת שהיתה בקוריאה, קרו אך מקרים מעטים של "השתקות"

הבונקר מספק מחפה גם לתחמושת. בונקר זה מכיל 200 פגזים

מבט מן החזית על הבונקרים מראה כי לתותחנים יש מחפה כמעט מושלם בפני נפצי-אוויר,
ומחפה מסוים בפני נפצי-קרקע, גם במקרה של פגיעה ישירה או קרובה מאוד

יש להתנהג עם חיילים קודם כל במידת האנושיות

טון-ססו
"חכמת המלחמה"

הקצין ואנשיו

מאת אלי גינצברג

יחידתך היא — אתה!

ה"נדון" במאמרי זה, הוא בעיות אנשי שירות חובה, בהן עלול אתה, כקצין, להתקל בדרכך הצבאית. אפתח בהזכרת קטע מספרו של הגנרל עומר בראדלי, (מי שהיה מפקד קבוצת-ארמיות במסע צרפת וגרמניה ב-1944, ושימש אחרי-כן כראש מטה צבא ארה"ב), בו הוא מספר כיצד לא עלה בידו להביא את הדיביזיה ה-90, בזירת אירופה, לידי כך שתלחם. הוא החליף את המפקד. בכל זאת לא גילתה הדיביזיה נכונות להלחם. הוא מינה שוב מפקד דיביזיה חדש — ובכל זאת לא עזר הדבר. משהו יעץ לו לפרק את הדיביזיה, אך הוא סירב. הוא אמר, כי הדיביזיה הורכבה מטיפוס ממוצע של כוח-האדם המצוי, שאומן אימון אשר לא נפל מזה של כל כוח-אדם בדיביזיה אחרת. כן אמר הוא, כי האשמה אינה באנשים, אלא בפיקוד. רק אחרי שהחליף וחזר והחליף שלוש פעמים את מפקד הדיביזיה, החלה היא להראות סימני חיים ואף לחמה יפה מאוד. בקיצור, כהקדמה לאחדות מבעיות כוח-האדם בהן תפגוש, הייתי רוצה להדגיש — כפי שציין הגנרל בראדלי — כי יעילות יחידתך תלויה בך, ורק מעט מאוד באנשים הנמצאים בה.

תפקידם של המש"קים — מהו?

הייתי רוצה להצביע לפניך ברפרוף על חמישה תחומי-דאגה ועל שלושה סוגי בעיות, שקרוב לודאי כי תתקל בהם. תחום-הדאגה החשוב ביותר לדידך יהיה בחירת המש"קים שלך. בקשר לזאת, חשוב יהיה לזכור את כל הדברים אשר למדת בשעתך, מתוך מיטב הכונה, על אודות הצורך בעקירת דעות-ידי-הקדומות ומושגיך הקבועים-מראש. אולם הדבר החשוב ביותר שעליך לזכור הוא שהמש"קים שלך אינם מתמנים לתפקידם על מנת שיקלו עליך את החיים. תפקידם הוא לעזור

Soldiers' Story (1)

תותח בגלל מחפה-עילי. כל הדירת-יריב עמוקה באגפי עמדת הסוללה תצריך, כמובן, את הסגת הוביצרים מן הבונקרים ותפיסת עמדות-ירי משניות. חסרון לא מבוטל הוא ההוצאות בזמן ובחמרי-בניה, הכרוכות בהקמת מחפה-עילי, עמודי-המסגרת הכבדים ותומכות-התקרה האופקיות צריך שיהיו קורות-עץ, או חומר שוה להן, בעובי של 30 ס"מ מרובעים; וכן, כדבריהם החוזרים ונשנים של אנשי חיל-ההנדסה, גם שקי-החול מצטברים לסכום ניכר. על ידי כריית שוחת התותח כמטר נוסף לעומק, והערמת עפר על קירות הבונקר נחסכו שקי-חול.

המחפות-העיליים מילאו את תפקידם כהלכה, והוכחו כמחפה טוב לצותי-תותח ולתחמושת, הנתונים להפגזות יריב. הבונקר מגן על התותחנים מפני רסיסים הבאים מן העורף, מן הצדדים, או מלמעלה. האנשים פגיעים רק להתפוצצויות המתחוללות לפנייהם, או בגובה מועט מעל לאשנב הירי, או לפגיעות ישירות של פגזים כבדים בבונקר עצמו. לפי הערכה, יש ביכולת הבונקר לעמוד בפני פגיעת פצצת מרגמה, או פגז של ארטילריה קלה.

המקום המוקצה לאחסנה, באגפי המחפה-העילי, מסלק למעשה את הצורך בבונקרי-התחמושת הרגילים. ניתן להזניק, בהרחה, בתוך הבונקר, כמאתיים פגזים — דבר המקל על התותחנים את מלאכת הגשתם והכנתם לירי. תותחנים רבים ישמרו אמונים לצידוד בן 6400 האלפיות, ויתריעו על סכנת "קור-מגיננו" הטמונה בעמדות סטטיות. אולם העובדה נשארת בעינה: המחפות-העיליים אפשרו לתותחנים האמריקניים להמשיך, חרף הפגזות היריב, במשימתם הראשונה-במעלה — מתן סיוע עתוי ורצוף לרגלים.

לך לארגן יחידה טובה, ולשמור עליה, כי תשאר במצב נאות. צריך שיהיו למש"ק יחסים טובים עם אנשיו, ותפקידך הוא לבחור מש"קים היכולים לפתח יחסים כאלה.

תלמידים טובים ו"תלמידים רעים"

אשר לאימונו, חשוב לזכור כי אנשים רבים שיוצבו ליחידתך יתגלו בתור אנשים ש"מתחת לממוצע" באשר ליכולתם ללמוד, ממש כשם שיהיו אחרים אשר יהיה ביכולתם ללמוד הרבה יותר מהר מן הממוצע. הצבא, שמספר חייליו כה גדול, חייב לערוך תכנוניו לפי נתוני הממוצע. אולם יהיה לך בכל זאת חופש-מה בבחירת דרכי-הגישה שלך. החייל הלומד-לאטו לא יהיה מסוגל לעמוד בלחצן של דרישות רבות מדי. מאידך-גיסא, לגבי האדם ה"מבריק" יהיה צורך בדבר-מה

מהו סוג האנשים אשר חמצא בצבא?

ארה"ב היא ארץ רבת-תלמידים מאוד וקיימים בה הבדלים רבים בין אזור לאזור. לא כל חיילך גודלו ותוכנו בדיוק באותו אופן שחונכת אתה, חשוב הדבר שיהיה בך יחס-בסיסי של סובלנות והבנה לגבי הבדלים אלה, יש בכך לקח חשוב מאוד. הרשו לי להדגיש בדבר שקרה במלחמת-העולם השניה. מספר ניכר של פסיכאטרים בני ניו-יורק הוצבו לתחנות החיול של הצבא, ותפקידם שם היה ל"ראיין" בחורים מחבל הגבעות והפלצ'י — חבל מפגז ושונה ברמת הינו ומנהגיו משאר חלקי הארץ. הפסיכיאטר עשוי היה להתחיל את הראיון בסיכון לקשור שיחה קלה עם המגויס, אולם תכופות נתקל נסיונו במבט אולם וחסר-מבע. הרופא היה מנסה להציג שאלות מספר, אך התשובה הייתה — אותו מבט חסר הבעה. כתוצאה מכך היה הרופא עלול למיין את האיש כבלתי-יכשר מבחינה שכלית לשירות צבאי, בעוד שלאמיתו של דבר יתכן כי הבחור פשוט לא הבין את מליו של הניו-יורקי, אכן, קיימים הבדלים בין אזור ובין עדה לעדה! לכולנו יש משפטים-קדומים. דבר זה בלתי נמנע הוא, והו חלק מהחיים. אולם אחד מסימני ההתבגרות האמתית הוא שאנו מתחילים להכיר בכך, כי אחדות מגישותינו לדברים נטבעו בנו עוד לפני שהיינו מסוגלים לחשוב באופן עצמאי. עליך להציג למול גישות-נפשיות אלו עובדות של ממש, ואם תתהוה סתירה בין העובדות לבין יחסך הנפשי הנ"ל, התהל לעקור את משפטיך-הקדומים.

עתה רוצה אני להגיש כי לבני אדם שונים יש תולשות שונות ותכונות חזק שונות. אחד מהדברים שיש לזכור הוא כי אנשים חזקים מסוימים לא יצליחו כאשר יוטלו עליהם סוגי-עבודה מסוימים, וכי אנשים הידועים כחלשים לפי סולם-הערכה אחד — יתכן כי יצליחו מאוד במצב המצריך סוגי עבודה אחרים. חשוב להעריך עובדה זו בדבר ההבדלים שבין הפרטים — וחשוב על כן להמנע משיפוטיות-מכליליים.

רוצה אני להכניס בכל שיטה של הערכת-פרטים, המסתמכת על הישגים אקדמיים, או על הישגים יחסיים, עוד גורם אחד. גורם זה הוא השאיפה-לגדולות (אמביציה). יתכן כי בחור שנון יהיה פיקח ועצלן, כשם שתתכן כי יהיה פיקח ושאפתן, במלי אחרות — נוסף לכשרונות וליכולת-הלימוד הטבעיים, יש להתחשב בגורם החשוב — האם יש בו באדם מסוים רצון לעבוד? כל חי הנני משמש כמורה, ומעולם לא נתרשמתי במיוחד מאנשים המצליחים מאוד בבחינות. עובדה זו כשלעצמה איננה מכריעה. ברצוני לדעת, אם נוסף לכשרונם מתלווה אצלם גם שאיפה-לגדולות, שכן שני אלה משלימים הם אחד את השני, אם הנך פיקח אך עצלן, הסיכויים הם שתכשל. אם הנך בעל כשרון בינוני, אך יחד עם זאת בעל-מקץ, טובים יותר סיכוייך להצלחה.

מעורר — אחרת יהרוס השעמום את יעילותו. אם תפעיל מעט דמיון, ותשתדל להבחין בין זה הלומד באטיות לבין מהיר התפיסה, יהיה מצבך טוב. תוכל אזי להשתמש באנשים השנונים יותר כבעוזרים לאימונם של קשיי-התפיסה, והכל יהיו הרבה יותר מרוצים.

התפקיד הנכון — לאדם הנכון

ביקח עתה את בעית חלוקת התפקיד. אין זו מלאכתו של רב-טוראי שבמדור כוח-האדם ברגימנט. זהו תמיד תפקידך אתה. חייב אתה לשים לב לאותם אנשים שאפשר כי מוטלים עליהם תפקידים רבים מדי — או מעטים מדי. יתכן כי יש לך אנשים טובים מאוד ביחידתך. אולם אם מציבים אותם לתפקידים התובעים מהם יותר מדי — או פחות מדי — או לתפקידים שבשבילם חסרות להן התכונות המתאימות, הרי ערכם מתבזבז. אנשים שאינם מרוצים מתפקידיהם, אינם יעילים. תפקידך הוא לאמוד את יכולת אנשיך ולהטיל עליהם תפקידים בהתאם לכך, במסגרת אותו חופש-החלטה שבתחום סמכותך.

קדם את המצטיינים

תתום-דאגתך הרביעי מתיחס לאחריותך לעידוד אנשים "טובים" המוצבים אליך, בקידום דרכם-הצבאית. לרוע המזל ההיפך מזה קורה תכופות בצבא. אין זה הוגן לחסום בפני אדם את דרך התקדמותו התקינה, בגלל רצונך להקל על עצמך. אולם תכופות קורה, כי קצין מכריז שאדם מסוים העושה את מלאכתו כשורה, אי-אפשר לו בלעדיו — פשוט כדי לחסוך לעצמו את הטרחה לאמן אדם אחר תחתיו במילוי תפקידו. קצין אחד, שהגיע לעמדה גבוהה מאוד בצבא, עשה כזאת בעת המלחמה. הוא קיבל אנשי-מטה מצוינים, ואחר סירב לותר על איש מהם, במנעו בכך משלושה או ארבעה מהם את ההזדמנות לזכות בדרגת גנרל. היה זה שירות-דוב הן לצבא והן לאותם אנשים, ולאמתו של דבר היה זה בבחינת שירות-דוב גם לאותו מפקד עצמו, משום שהכלל עליו הנך ממונה שופט אותך לפי התנהגותך אל הפרט.

משמעות המשמעת

תתום-הדאגה האחרון שאזכיר הוא תתום המשמעת. אם צעיר אתה, ועדיין בלתי מנוסה, תמצא שזוהי בעיה קשה מאוד. יתכן שיועיל לך אם תזכר בכך, שרוב חייליך אינם אלא אורזחים אשר "הושאלו" לצבא. הם לא בחרו בצבא כדרך-חיים; הם חיילים כתוצאה מכפיה בצורה זו או אחרת. על כן, אל נא תקפיד עליהם יתר על המידה. העצה הטובה ביותר שאני יכול לתת לך בנוגע לסוגיית המשמעת היא — לראות את "המרד על הקיץ", ואם לא תוכל לראות את הסרט, קרא בספר.

השרכת בלתי-מוכשרים

ועתה הנה ונעבור מתחומי בעיות אלה אל חיילים המהוים בעיות. מהם הסוגים של „חיילי-בעיות“ שאתה עשוי להתקל בהם? הסוג הראשון יהיו אלה הידועים, בלשון אגף-כוח-האדם, כבלתי-מוכשרים. שם זה מציין את אלה המתקשים ביותר לבצע פעולה בעילות. חברי-למקצוע ואני כתבנו ספר בשם „חסרי-השכלה“, המוקדש לחקר אנשים אלה — אף כי לא כל איש שהוא חסר-השכלה הוא גם חסר כשירות. אולם גילינו, כי אם מקבלים אנשים אלה מידה מסוימת של עזרה, יש ביכולתם לפעול פעולה תכליתית. אם אימונם של הלומדים-לאטם יתואם ליכולתם, אם יוכלו להבין את המדריך, כי אז יהפכו לחיילים טובים למדי. חסרי הכשירות אין הגבלת יכולתם מוחלטת; היא הגבלת-מידה בלבד; הם יענו לתשומת-לב מיוחדת, ולכן אם לא תכביד עליהם, יוכלו רובם להגיע למינימום הנדרש.

הטיפול ב„רגישים“

„חייל-בעיה“ הקשה יותר מאלה הוא המופרע מבחינה רגשית, או בלשון הרופאים — הפסיכו-נורטי. אין אלה „מטורפים“, שיש פגם במוחם. הם פשוט אנשים — רבים מהם צעירים למדי — ההופכים תכופות מדי למבוהלים מעט, עקב הפרדתם הפתאומית מבינתם. ביקרתי לפני שנתים בתחנת חיול בדרומה של ג'ורג'יה כדי לצפות בנחלים הנהוגים שם כיום. ראיתי ארבעים צעירים מהוות בג'ורג'יה הדרומית, שמעולם לא הרחיקו מבתיהם יותר מאשר בכרם בעיר הסמוכה. לפתע מצאו עצמם בשורה אחת עם זרים. הם מוצאים עצמם נדקרים לשם זריקה, נבדקים ונבחנו; גוערים בהם ופוקדים עליהם מה לעשות וכיצד לנהוג. זה היה בשבילם מצב ממוטט עצבים.

אנשים רבים זקוקים למידה מסוימת של משענת, בפרט אלה הבאים ממשפחות מעורערות. יתכן, כי חייל אחד עזב מאחוריו אם חולה; אחר עלול להיות מודאג משום שנערתו לא כתבה לו זה שבועות אחדים. כל דבר שתוכל לעשות כדי להקל מדאגתם בשבועות ראשונים אלה — יהיה לעזור רב. אולי תוכל להשיג דו"ח מ„הצלב האדום“ על האם החולה, אולי תוכל לדאוג לכך כי אמנם יגיע המכתב בשביל החייל השני. סוג זה של משען חשוב ביהוד במשך התקופה הקודמת להתגבשות הקבוצה הקטנה, כפי שיודע אתה היטב מנסיוןך שלך. אחד מתפקידיך הוא לנסות „להעביר“ רבים מאנשים בלתי-יציבים אלה על פני המכשולים ההתחליים.

(2) „הצלב האדום“ באמריקה ממלא לא רק תפקיד של הגשת עזרה ישירה לחייל שנפגע או נשבה, אלא דואג גם לכמה וכמה דברים הכלולים במושג „סעד“ — המעור.

חייל-הבעיה הכרוני

נוסף לחסרי-הכשירות ולבלתי-יציבים מבחינה רגשית, תפגוש באנשים המהוים „בעיות התנהגות“. חשוב לזכור כי ברוב המקרים אנשיך הם בגיל ההתבגרות. ההתבגרות — היה מי שהגדירה כתקופה של „טירוף כללי“ בלי סיבה מיוחדת, אשר ממנו נרפאים רוב הבריות במרוצת הזמן בלי טיפול מיוחד. אולם כל עוד נמשכת תקופה זו, אפשר לצפות מרוב המתבגרים להתנהגות מופרעת. צעירים אחדים יוצאים ומשתכרים. סופר לי פעם על שני אנשים שביקשו שחרור מבית סוהר ב„מצודת בנינג“ על מנת ללחום. הם יצאו לקוריאה ונסתבר כי היו בין הטובים ביותר. הם היו צעירים, הם השתכרו ופרצו לתוך חנות, והוענשו על כך. אולם הם לא היו פושעים מועדים. תפגוש ודאי במספר מתבגרים מופרעים כאלה, וחשוב כי תזכור שאינם אלא מתבגרים מופרעים. מאידך-גיסא אם תגלה כי אדם נכנס בתמידות לצרות, כי הוא חוזר שוב ושוב על מעשיו — יהיה עליך להכיר בכך, כי שום דבר מאלה שביכולתך לעשות לא יהיה בו כדי לעזור לו; וכי קרוב לודאי שדרוש במקרה זה סוג כלשהו של פיטור-מהצבא, פיטור מנהלי או רפואי. אולם אין לשער, כי זה יהיה המצב באשר לרוב בני השמונה-עשרה; אלה החוזרים-לסדרם יתגלו בזמנים של גיוס מלא, כאשר מורכב הצבא בעיקרו מאנשים בשנות העשרים והשלושים שלהם.

מדוע „כאב-הראש“?

מדוע עליך, כקצין בצבא, לתת דעתך על חסרי-הכשירות, על הפסיכו-נורטיים, על אלה שהנם „בעיות התנהגות“? שמא מוטב היה לשחרר את כולם? הסיבה היא שבסופו של דבר משימתו של הצבא בזמני שלום, או בזמני גיוס-חלקי, היא בראש ובראשונה משימת הכנה ואימון. היא מותאמת לאפשרות שאולי תאלץ לעמוד במבחן הבעיות של גיוס כללי. פירוש הדברים הוא שיש צורך כי תלמד עתה כיצד לעבוד עם „חיילים-בעיות“ אלה, על מנת שתהיה מסוגל לפקד עליהם, באם יהיה הדבר להכרח. במקרה של מלחמה-רבתי — כי אז יהיה מאוחר מדי ללמוד. שנים אלה מהוות את תקופת האימון שלך, ועל כן — נצלן. יתר על כן, מבחינת כוח-האדם ואורח-הניהול, הרי המבחן בו אתה עומד מתבטא בכך: כיצד תצליח להפיק מחיילים בינוניים כושר-ביצוע יוצא-מגדר-הרגיל. כי לבחור אנשים היוצאים-מגדר-הרגיל ולהפעילם באופן בינוני — אין זו „חכמה“ גדולה.

לעולם תלמוד

ככל שתרכוש נסיון ובגרות, תמצא כי עליך לתת דעתך בראש וראשונה על שני דברים. הראשון הוא העובדה שרצוי כי תלמד יותר ויותר על בעיותיהם של בני-אדם, והשני הוא היתרון שיבוא לך מהגדלת כושרך ויכולתך לטפל

כיצד תכתוב חוברת-הדרכה צבאית?

מ ב ו א

"אין ספק, שכמה וכמה מכותבי-החוברות
הראשונים טרחו ויגעו הרבה,
חקרו ודרשו..."

הואיל והוטל עליך לחבר חוברת-
הדרכה צבאית, רצוני לתת לך אי-אלו
עצות בנידון זה, קיימת טכניקה בדוקה
ומנוסה לגבי מלאכה זו, ועליך לדעתה,
אם רוצה אתה להבטיח שיצירתך תהיה
משעממת כמרבית החוברות שראו אור.

ראשית כל, מן הראוי שתשאל את
עצמך, אם יש לך ידיעות כלשהן בנושא
המדובר, וזאת — לא מפני החשיבות
שבדבר כשלעצמו, אלא סתם, כדי שתגוה
דעתך. אם אינך יודע הרבה, הרי תהיה
מוכרה, כמובן, לעיין ולשוב ולעיין בחוברת.
הישנה, המצויה משכבר, באותו נושא;
ועל כך, עוד נעמוד להלן.

בדרך כלל אפשר להניח, כי מומחה
לאותו ענין — לא תהיה; כי בחרו בך

לעשות את המלאכה הזאת, פשוט, משום שבמקרה אתה האיש הפנוי לפי שעה,
מאחר שזה עכשיו סיימת תפקיד אחד ויש להעסיקך בזמן הביניים, עד שימצא
תפקיד אחר, ראוי והגון, בשבילך. אפשר, כמו-כן, שמעולם לא נודמן לידך
לכתוב משהו רציני זולת בקשה לשם קבלת חופשה, או דו"ח על הנסיבות בהן
אבדו נעליו של הטוראי נסים בצק-רגל.

השר אינו נורא כל כך!

אין בכך כלום, אם לא כתבת מעולם דבר אחר. אל לך להתיאש. לא מאוחר
מדי להתחיל כעת. מילון, דרך משל, דבר מועיל הוא בהחלט. יש בו כדי לסייע

באנשים בהם תפגוש. הדבר הראשון מחייב ענין ורצון; השני — אילו דברים
תוכל ללמוד, כדי להגדיל את מידת-כשרך בשטח זה. אם באמת תשכנע את
עצמך, כי בעית כוח-האדם היא בעית-מפתח, לא תקשה עליך ביותר מציאת
תשובה לשאלה כיצד ללמוד יותר על כך — יכול אתה ללמוד מקצינים ותיקים
ממך, אף כי יהיה עליך לברור היטב, את מי תחקה. ויכול אתה ללמוד מסמלים
ותיקים; לעתים יתכן כי תלמד מסמלים ותיקים אפילו יותר מאשר מקצינים
ותיקים, מאחר שתכופות הם הם הקרובים-יותר לחיילים. ויכול אתה ללמוד הן
מאלה והן מאלה. יהיה עליך ללמוד מתוך ספרים. ויהיה עליך ללמוד באמצעות
התבוננות בעצמך.

הכנת הזולת

עליך לדאוג לכך שמוחק ישאר "פתוח" לעולם האזרחי; כי, כפי שאמרתי
קודם, תעסוק בעיקר באזרחים ש"יושאלו" לך. אם תיגש לבעיותיך אך ורק
כאיש-צבא מקצועי, יתכן כי תתעלם מהאינטרסים ומהתשוקות של בני-האדם
הבאים לצבא מהחיים האזרחיים, והשואפים לחזור אליהם. בראש וראשונה,
ובסופו של דבר, אלה הם אזרחים, ובעיתך היא — להפכם לחיילים. הם יהיו
חיילים יעילים יותר ככל שתרחיב את הבנתך אותם.

המפתח הסופי לבעיות הניצבות בפניך הוא, בסופו של דבר, אופיך. הצלחתך
תהיה מותנית בביקורת עצמית, באוביקטיביות שלך, בחוש הצדק שלך, וביחס
ההבנה שלך אל זולתך. בקיצור, כפי שכתב שכספיר ב"המלט", אם נאמן אתה
לעצמך, לא תהיה משענת-שוא לשום אדם.

אמנות הסיעוף

השלמתו של סגנון הצבאי המובהק תחייב אותך ללמוד את אמנות הסיעוף. קבע סעיפים בכל הזדמנות. זוהי דרך מצוינת למלא את העמודים. לא יתקבל על הדעת לכתוב בצורה כזאת, למשל: „התקפה עלולה להיות חפוזת, או יזומה“. בכך לא תשיג, כמובן, את מטרתך; על-כל-פנים לא תגיע לעולם לדרגה גבוהה מסגן-אלוף. מה ששומה עליך לעשות, הרי זה לסגל לעצמך את הסגנון הצבאי, שהוא מרהיב יותר, דרמטי יותר; משהו בדומה לזה:

„ההתקפה תבוצע בשתי דרכים: —

א) התקפה חפוזת;

ב) התקפה יזומה.“

קצת ברור בהחלט, אף למעטי ההבנה, כי כונתך לומר שקיימות שתי צורות של התקפה, החפוזת והיזומה, מה שלא היה ברור בראשונה, מאחר שמשמעות הדברים נבלעה בתוך המון האותיות שהאפילו עליה. וודאי שצריך שתהיה מספרר את סעיפך, שכן, יש בכך כדי להקל מבהינת מראי-המקום. זוהי, לפחות, הדעה המקובלת, אלא שהמדפיסים — מדרכם תמיד להדפיס בתוכן-הענינים מספרי עמודים ולא מספרי סעיפים.

השיבות הכותרות

ענין הסיעוף קשור בכותרות קשר בלינתק; והכותרות — השיבותן רבה. הרי הן מתחברות ויוצרות יחדיו את העמוד הראשון, עמוד תוכן-הענינים, של החוברת שלך. אך מה חשוב יותר הוא — להשכיל ולהמציא כותרות טובות — כגון, „שיקולים כלליים“ — שאם כן עשית, מעשה רב עשית בקידום כתיבתה של החוברת, כי לכל השאר לא תהיה נודעת אלא חשיבות שניה במעלה. הלא מן המפורסמות הוא שרוב הקוראים לא יטרחו טרחה יתרה מזו של העפת-עין על הכותרות, שעה שיעלעלו בחוברת בטרם ישימו את יצירתך האמנותית במגש „דואר יוצא“ בצירוף הערה: „על קציני כל הדרגות לקרוא.“

מצוות „לא תעשה“

לעומת זאת, לא כדאי לך להכיר חוברת ברוח בדוחה יתר על המידה. חוברת כזאת, עשויה למשוך קוראים וליצור ביקוש מופרז עד שהספק לא יוכל לעמוד בו. דבק, איפוא, בסגנון הרשמי והמקובל. אך מאידך, מחובתך להמנע מן המבדח שלא-מדעת.

הוה זהיר ביותר בענינים של הלכה ושל „קו“ רשמיים. ידיעות מוסמכות על ענינים אלה, יקשה עליך ביותר להשיג. התפלא מה מאוד קשה לקבל הסכמה

בידך. אך במרוצת הזמן תיווכח לדעת, כי הכתבניות, מדרכן לתקן את מרביתן של שגיאות הכתיב, אף-על-פי-כן, מן הראוי הוא לדעת פירושה של מלה, פשוטה כמשמעה, כדי להמנע מביטויים כגון „קסדת פלדה“ ומשאר אמירות חסרות-שחר, אשר לדקדוק — אם בבית-הספר לא הגדלת לעשות בשטח זה, ולא עמדת על דרכיה הסבוכות של הלשון, הרי יהיה זה עול המור להתאמץ כעת ולנסות לתקן את המעוות. העיון בספרי-עזר של מדקדקים למיניהם, יביאך רק לידי מבוכה, ולא יסתבר לך כיצד בכלל הבינו את דבריך כל הימים.

אולם, למה נעמוד כאן על קטנות? העיקר — חייב אדם לסגל לעצמו סגנון; ולא בסגנון ספרותי מקובל ידובר, אלא בסגנון צבאי שכיה. וסגנון כזה תסגל לעצמך על נקלה, כמובן, עליך רק לקרוא „יצירות“ אחדות שהוצאו לאור על-ידי חילות מסוימים. הדבר הראשון אותו יש לתפוס, הוא דרך זו של אמירה-לא-אמירה, שאם לא כן, מיד יקומו עליך עוררים לרוב. כדאי להשתמש הרבה בבניני-הפעול, הפסיביים; לעטוף את תוכנם של דבריך בהכללות סתמיות ובמשפטים מרוכזים וחטכוניים כגון: „במידה והחזירה למגנני האויב תהיה עמוקה יותר, תהיה הלחימה שוטפת יותר ותחייב מידת ריכוז מסוימת.“

שנית, ישנם דפוסי-לשון מקובלים למכביר אשר יוכלו להיות לך לעזר, כגון, „אי-אפשר להפרינו בהדגשת ה...“; „לעולם אין לשכוח...“; „מפקדים בכל דרגי-הפיקוד צריכים להבין“, (וזהי צורה אדיבה ובלתי-ישיירה למתן עצה לקצין בכיר); „הצלחתו של כל מבצע שהוא תלויה ב...“; „שיקולים מנהליים עשויים למנוע בעד...“; וכן הלאה, בלא להאכיר כמה מאותם הביטויים המועילים כמו „קרקע חיוני“, „איוון“, „צירים“, „רוח תוקפנית“ וכיוצא בהם. ביטוי שגור ביותר על לשונם של הבריות הוא „מלחמה של ימינו“ ובו יכול אתה להשתמש בשביל לעורר את הרושם שנסיוןך הוא רב כדי כך, שבהכרח הוא שתבדיל בין מלחמה

„בחרו בך לעשות את המלאכה הזאת, פשוט משום שבמקרה אתה האי-פונני לפי שעה.“

רשימת מונחים. רשימה כזאת תאפשר לאנשים להבין על מה בכלל מדובר, בלא לגרוע מאומה מסגנון הטוב והשקול. ברשימה מעין זו אפשר על נקלה להגדיר ולהסביר מלים בלתי רגילות, או מחודשות, ומונחים מקצועיים.

* * *

וכאן עלינו להפריד. אך סמוך ובטוח אני כי כאשר תנהג לפי העצות היעוצות לך בזה, תוכל לכתוב חוברת הראויה לשמה — אם, לרוץ מזלך, יבואו להטיל עליך משימה כזאת ביום מן הימים. ואם לא תנהג כנ"ל, מי יודע — עלול אתה עוד להגדיל לעשות, וליצור במקום זה „בסט סלר“.

רשמית בענינים פשוטים כגון — להשתמש במונח „שטח כינוס“ במקום „נקודת משטור“, אם יעלה על דעתך לברר את הנכון, יהיה עליך לכתוב, ראשית כל, למפקד של איזה שהוא בית-ספר צבאי ולהבהיר לו את השקפתך בנידון. אם, ננית, תתקבל דעתך, יהיה השלב הבא — חליפת-מכתבים בינך לבין חילות שונים, כהקדמה להועדת ישיבה אחת או יותר של „ועדת הקבע למונחי צבא“. בישיבות אלו ישתתפו כל מיני נציגים-מומחים מקצועיים, אשר יחד עם הועדה ישבו על המדוכה עד אין קץ. לבסוף יעבירו את הבעיה לאקדמיה ללשון ולפילולוגים ידועי שם של האוניברסיטה. בין כה וכה יזכרו בך ואתה תוצב לתפקיד אחר לפני שהבעיה שעוררת תזכה לפתרון. או-יאו תתחרט על שהעמדת אותה מלכתחילה. דבר אחר לגמרי הוא אם נושא החוברת, שכתבתה הוטלה עליך, הוא טכני. כאן תוכל להרבות בציורים, דיאגרמות, תרשימים ולוחות למכביר. אלה יוסיפו נוי למראה החיצוני של עבודתך. אם אינך בקי בנושא, בהכרח שתצטרך לסמוך בהרבה על החוברת הישנה. טבעי הדבר שזו האחרונה אינה מעודכנת, ויהיה צורך לשים לב שלא להוציא ממנה דברים אשר עליהם אבד הכלה, ושלא להכניסם לחוברת החדשה. אפשר להשתמש בסעיפים שלמים מן החוברת הישנה, אם יוכנסו בהם השינויים המתאימים. אולם, התמורות והשינויים החלים בימינו אלה הם כה מהירים ותכופים, עד שיקשה עליך מאוד להתאים דברים בצורה זו. אף-על-פי-כן, נסיון העבר לימד אותנו לדעת שהשימוש בציורים מסוימים נעקר אך בקושי רב. כן מוצאים אנו לפעמים בחוברות מעודכנות שלנו ציורים מועתקים, שאין להם כל דמיון לנוף המזרחי שלנו. אך אילו היו מכניסים בהם תיקונים קלים אחדים, אפשר היה להתאימם לצרכים שלנו.

אין ספק שכמה וכמה מכותבי-החוברות הראשונים טרחו ויגעו הרבה — תקרו ודרשו — לפני שנגשו לעצם הכתיבה, הן מבחינת משמעת-הכתיבה ודיוק הביטוי והן מבחינת המונחים והצורה. משום כך ייטיבו כותבי-החוברות לעשות, אם ישימו לב לפני עמלם של ראשונים אלה. כמו-כן, כדאי לדעת כי בנספחים המצורפים לכמה מן החוברות הישנות אפשר למצוא אוצר של ידיעות.

הנספחים — מפייצים לניפוזה החוברת

הואיל והזכרנו, מן הראוי שניגע בנושא זה של נספחים. כדאי וכדאי שיהיו נספחים; הם משווים עטרת של חשיבות מתאימה לחוברת. זאת ועוד, העיקר הוא לשמור על הרצאה שוטפת ופשוטה בגוף החוברת, שתהיה מובנת לכל. דבר זה קשה להשיג כשנושא החוברת הוא טכני. על-כן, אם תשכיל, תוכל לצמצם בניכר את כמותה של החוברת, על-ידי הוספת שורה של נספחים. את הנספחים עצמם תוכל להשיג מידיהם של מומחים בעלי מקצוע, וכך תחסוך לעצמך טורח רב. כמו-כן, תמצא כי לחוברת טכנית, מן המועיל הוא לצרף

LIEUT.-COLONEL J. L. SCULLAR: Battle for Egypt. The Summer of 1942. Official History of New-Zealand in the Second World War 1939-45. Geoffrey Cumberlege, Oxford University Press.

קורות הדיביויה הניו-זילנדית ה-2 במסע-המלחמה של שנת 1942, במדבר המערבי, במלחמת-העולם ה-2. חלק מקורותיה של הבריגדה ה-5 שלה נתפרסם ב"צקלון" (קרב לילה על רכס רואיסאת" בחוב' 21, קרב לילה על רכס מיטרייה", בחוב' 28 — מאת הגנרל-מיוזר ה. קיפברגר).

א ו י ר

EARL SNYDER: General Leeny's Circus. Exposition Press, U. S. A., 175 pp., \$ 3.00.

קובץ מהתלות על טייסי מפציצי B-29 האמריקניים, אשר הפציצו את יפן בימי מלחמת-העולם ה-2, והיו אבות המפציצים לטוח-ארוך של פיקוד-האוויר האסטרטגי האמריקני והיום. הקובץ מצטיין בגילוי-לב, ואינו מסתיר עובדות שאינן מוסיפות כבוד לחיל-האוויר של ארה"ב; למשל, אותו מעשה בטיס שנתבהל מן האש הנגד-מטוסיית היפנית והחליט, פה-אחד עם צות מפציצו, להסתלק מאיזור הסכנה ולהטיל את מטען פצצותיו על הדגים שבאוקיאנוס. רבים מן הסיפורים המבדחים הם מעציבים למדי, — במיוחד כאשר הם מבליטים כיצד מנהיגות גרועה ברמות הנמוכות שמה לאל מאמץ עצום והכנות שמהירותה למעלה מ-100 קשר, מול התקפות צוללות הגרמנים ומטוסייהם.

ב י

ALISTAIR MACLEAN: Defeat at Sea. Doubleday and Company, Inc., Garden City, N. Y., 316 pp., \$ 3.95.

סיפור מצטיין בקרב הסיפורים על הים, שהופיעו אחרי מלחמת-העולם ה-2: מעשה במסעה של סיירת בריטית עם שיירה הנושאת ציוד מבריטניה למורמנסק, במיקרה, בסערה שמהירותה למעלה מ-100 קשר, מול התקפות צוללות הגרמנים ומטוסייהם.

מדף הספרים

כ ז י

GENERAL SIR GEORGE BELL: Soldier's Glory. G. Bell and Sons, Ltd., London, 336 pp., 21s. net.

לפני כמאה שנים כתב סיר ג'ורג' באַל שני כרכים ושמו "רשימות חטופות של חייל ותיק". הם הכילו תיאורים חיים של מאורעות, קטעי הוי, גופים, טיפוסים וקרבות מימי "מלחמת חצי-האי", מלחמת קרים, מלחמת-האזרחים האמריקנית, ועוד. הספר הנוכחי הוא מבחר מתוך שני הכרכים, שאולו זה מכבר.

R. W. THOMPSON: Dieppe at Dawn. Hutchinson, 1956, 216 pp., 15s. ספר על מבצע הכוחות-המשולבים הראשון במלחמת-העולם ה-2 — הפשיטה על דיֶאֵפ, באוגוסט 1942. המחבר סבור כי הפשיטה לא היתה מוצדקת מבחינה צבאית-מעשית, והוא רואה בה אורח-מלחמה שהוא נחלת העבר, כאותה הסתערות הבריגדה הקלה במלחמת קרים.

MAJOR-GENERAL J. F. C. FULLER: The Decisive Battles of the Western World. Eyre & Spottis woode, 1956, 672 pp., 43 maps and diagrams, 45/- net.

הכרך השלישי והאחרון של הסדרה הנוודת, הפותח במלחמת-האזרחים האמריקנית ומסתיים בגמר מלחמת-העולם ה-2.

י ב ש ה

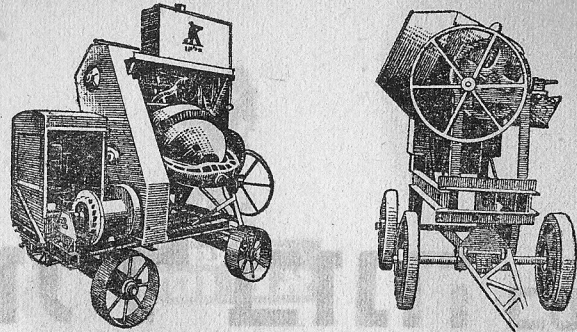
ARTHUR CAMPBELL: The Siege. Allen and Unwin, 1956, 211 pp., 12s. 6d.

ספר שהוא ספק סיפור ספק זכרונות-מלחמה, המתאר תיאור מסולף במקצת את עמידתו של גרוד ברייט נגד דיביויה יפנית שלמה, בקוהימה שבהודו, במלחמת-העולם ה-2. המחבר מתעלם כליל מן העובדה, כי את עיקר הכוח-המגן במקום היו יחידות הודיות, וכי בחלקן נפלה לחימה כבדה יותר, ואבירותיהן רבו משל הבריטים. מעלתו של הספר, אשר יכול היה להיות אבן-חן בספרות המלחמה, היא סגנונו החי והמרמק. קוראי הספר "אסירי תקוה" (הופיע בהוצאת "מערכות") יטיבו להתמצא בו.

C. N. BARCLAY: Against Great Odds. Sifton Praed, 1956, 112 pp., 15s.

תיאור הנצחון הבריטי הראשון במלחמת-העולם ה-2 — הוא נצחון-המופת של הפילדמרשל ויול על הכוחות האיטלקיים במדבר המערבי; המחבר מתעכב, בין השאר, על הנקודה המעניינת — הניתן היה לכבוש או את כל לוב כולה, ולמנוע בכך התערבות הגרמנים בקרבות באפריקה?

מערכלי ביטון

מיוצרים על ידינו בקבול:

ליטר 110/140
 " 140/220
 " 175/820

- בעלי תוף מתהפך ופתוח
- ניתנים בנקל להעברה ממקום למקום
- הפעלה נוחה
- הטענה והרקה מהירה

בדבר פרטים נא לפנות:

לסולכור בע"מ ת"א

ת"א רח' אלנבי 115
 חיפה, בנין סולל-בונה
 או למחלקת המכירות במפעלנו.

בתי יציקה וולקו
 חיפה ת.ד. 624 טל. 7104, 7127, 7271

בע"מ

מערכלי הביטון של "וולקו" זכו במדליית הזהב
 בתערוכת התעשייה בחיפה

לצה"ל

תמיד לשרותך

**תעשיית
אבן וסיד**

תעשיית אבן וסיד

בע"מ

מספקים:

חצץ בכל הגדלים, חצץ מעורבל, אבני בנין, אבני שפה
ודבש לכבישים, סיד רגבים לבנין, סיד לחקלאות,
סיד לכריכות דגים, מימת הסידן, שיש מלוטש,
חזיתות בתים וחדרי מדרגות, אבני מצבות.

מפעלי אבן, מוצרי שיש וכמוך

ת.ד. 22, קרית חיים, טלפון 7171

המשרד הראשי: חיפה, רח' יבנה, בנין סולל בונה

ת.ד. 4854, טלפון 66501.

משרדים: ירושלים, רח' שמאי, בנין גנית

טלפון 5223.

תל-אביב, רח' אלנבי 111

טלפון 6031.

מחלקת השיש: (מפעלי "אבן")

דרך יפו תל-אביב 7

טלפון 67109.

באר-שבע, טלפון 17.

מחצבות אבן ושיש.

משרפות סיד משוכללות וחדישות ביותר כמורה תקינה.

מנסרות ומלמטשות שיש.

סולל בונה בע"מ

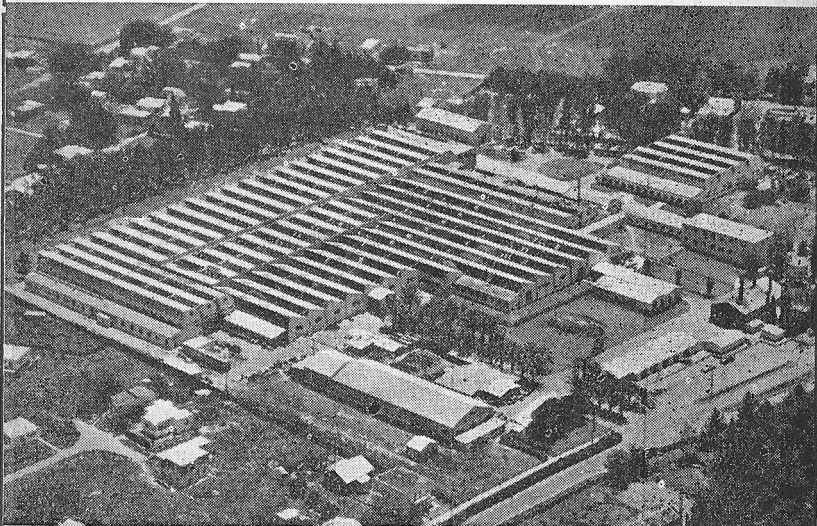
חיפה

ככר סולל בונה

לצה"ר

אתא חנוה לעכסטיל בע"מ
آنا شركة نكستيل عمليه الضمات
ATA TEXTILE COMP. LTD.

תמיד לשרותך